

Neljä vuotta, kolme kohtaamista

Kohtaamisia ilman sanoja

Ensimmäinen kohtaaminen

Vanha kreetalainen mies ylittää hitaasti Elefthernan, vanhan kotikylänsä läpi kulkevaa, kapeaa ja monipolvista tietä keppiinsä tukeutuen.

Pysähtymisemme huomattuaan tummaan pukuun pukeutunut, valkotukkainen, hieman kumarassa kulkeva mies seisautuu jääden odottamaan. Teräväkatseinen ja ystävällinen olemus kiinnittää huomiomme. Näytämme kartalta paikkaa johon aiomme ja kysymme katseellamme suuntaa.

Siinä hetkessä tapahtui jotakin. Miehen lämmin katse tavoitti meidät. Toisella kädellään hän otti kiinni käsivarrestamme samalla kun selitti kreikaksi ja viittoi kepillään oikeaan suuntaan.

Hän olisi voinut vain heilauttaa meille kepillään suunnan ja kadota talojen sokkeloihin. Mutta sen sijaan hän otti meidät koko olemuksellaan lähelleen, ilmaisi lämmintä ystävällisyyttä ja sai meidät tuntemaan olomme kuin olisimme olleet vanhoja ystäviä. Sellaista kokemusta ei unohda. Ei sanoja. Vain sanaton kohtaaminen. Osoitan hänelle kameraani ja näytän kahvilan pöytää. Mies nyökkää. Otan hänestä kuvan.

Toinen kohtaaminen

Vanhan miehen tapaamisesta oli kulunut vuosi. Saavuimme jälleen Kreetalle, nyt mukanamme kuva vanhasta miehestä. Hyvin pakattu kuva oli säilynyt matkan aikana.

Nyt voimme ajaa uudelleen Elefthernan kylään ja ehkä löytää vanhan miehen kahvilan nurkassa olevalta paikaltaan. Lähdimme lämpimänä aamuna Rethymnonin majapaikastamme ajamaan noin tunnin matkan päässä olevaan kylään.

Jo matkalla huomasimme, miten olimme odottaneet tapaamistamme vanhan miehen kanssa. Emmehän edes tienneet onko hän enää elossa. Nousu kukkulan laella olevaa valkoista kylää kohti sai sydämen lyömään hieman nopeammin. Kaartaessamme viimeisen mutkan jälkeen kahvilan nurkalle, pysähdyttyämme etsimme toivoa täynnä katseellamme tuttua hahmoa kahvilan varjoista. Siinä hänet näimme. Vanhan miehen tutunolaisen olemuksen entisellä paikallaan. Tuntui kuin hän olisi uskollisesti odottanut meitä vaikkei tulostamme voinut tietääkään.

Kuva mukana kävelimme häntä kohti. Havahduttuaan vieraiden saapumiseen hän ilmaisi tuntevansa meidät. Jälleennäkeminen oli mieleenpainuva. Miehen vaimo työskenteli kahvilassa

Vanha mies ensimmäisellä tapaamisella vuosia sitten Elefthernan kylän kahvilassa.

ja tuli miehen kutsuttua paikalle. Kuvan luovutettuaamme nainen keitti kreikkalaiset kahvit ja toi syötävää pöytään. Kadottuaan sen jälkeen hetkeksi kadun toiselle puolelle hän palasi ison pähkinäpussin kanssa takaisin. Heissä näkyi oikea antamisen ilo. Ei tarjoilun koreus ollut se mikä meihin vaikutti, vaan se millä tavalla he sen sydämen lyönnit kiihtyivät. Olisiko hän edelleen omalla paikallaan kahvilan tuolissa?

Kolmas kohtaaminen

Kaksi vuotta oli kulunut ensimmäisestä tapaamisesta vanhan miehen kanssa. Vuosi edellisestä. Ajoimme jälleen kohti Elefthernan kylää. Samat ajatukset mielessä kuin edelliselläkin kerralla. Nyt ehkä päälimmäisenä pelko pettymyksestä jos mies ei enää olisikaan siellä. Meillä oli nyt mukanamme lehti jossa

tuon vanhan miehen kuva oli artikkelin yhtenä kuvana. Sen halusimme viedä pienen kylän ystävälliselle miehelle. Ajaessamme ylös kylää kohti sydän löi vielä lujemmin kuin edellisinä vuosina. Odotus oli nyt käsin kosketeltavissa. Vauhti hidastui kahvilan mutkaa lähestyessämme saman verran kuin sydämen lyönnit kiihtyivät. Olisiko hän edelleen omalla paikallaan kahvilan tuolissa?

Pysähdyttyämme näimme hänet. Nyt mies torkkui pää rinnalla, keppi kädessä ja toinen jalka nostettuna kaiteelle. Samalla tuolilla kuin edellisinäkin vuosina. Harmaat hiukset hapsottivat lämpimän tuulen liikuttaessa niitä laaksosta puhaltaessaan. Fiikuksen lehdet havisivat hiljaisesti nukkuvan miehen yllä. Uni ei ollut syvää. Mies havahtui astuessamme narahtavien portaiden

Vanha mies ja hänen vaimonsa viimeisellä tapaamisellamme. Elefthernan kylään aikomamme neljännen matkan viemisinä meillä on mukanamme tämä kuva.

askelmalle. Uniset silmät katsoivat meitä. Ei hän heti meitä tunnistanut. Lähemmäksi astuttuamme hymy kuitenkin levisi kasvoille. Vaimo tuli paikalle ja muisti meidät heti. Huikkasi takahuoneeseen jotakin ilmeisesti kertoakseen tuttujen paluusta. Jälleen joimme kahvit. Nyt meillä oli jo hiukan kreikan kielen taitoa ja saatoimme vaihtaa ensimmäiset sanat. Kahden sanattoman vuoden jälkeen. Vanhan miehen vaimo kulki kahvilassa näyttääkseen miehensä kuvaa lehdessä. Lähtömme oli jälleen monien kosketusten saattama.

Neljäs kohtaaminen

Sen teimme viime vuonna. Muistimme miestä jo iltarukouksissamme. Että voisimme vielä kohdata jo väsyneen miehen. Ja antaa hänelle ja hänen vaimolleen kuvan joka on ohessa. Kuva miehestä ja vaimosta. Ja yhteisestä taipaleesta. Ajaessamme kahvilaa kohti yritämme katseellamme tavoittaa nurkkapöytää. Mutta vanhaa miestä ei näy. Lähemmäs ajaessamme huomaamme että pöydän ääressä ei istu ketään. Pysähdyimme toviksi. Kahvilan takahuoneesta kuuluu astioiden kilinää. Astumme portaille ja näemme

suruksemme että miehen tuoli on poissa. Päydän ääressä on tyhjä paikka.

Kahvilassa on meille vieraita ihmisiä. Lähdemme hiljaisina pois. Ehkä sitten ensi vuonna näemme vanhan miehen vaimon ja voimme antaa hänelle kuvan heistä.

Miehen kuva on myös ikuistettu Kreeta-kirjaan. Mutta vanha mies ei saanut sitä itse nähdä.

Teksti ja kuvat: Juhani Viitanen

Copyright © juhani viitanen

Kirkko matkalla Elefthernaan.